

Uitvoeringsplan

Dutch Schools of Landscape Architecture (DSL)

Beroepspraktijk / Onderwijs / Onderzoek

Opdrachtgever:
Stuurgroep DSL
Versie: i juli 2009

NVTL / nederlandse vereniging voor
tuin- en landschapsarchitectuur
netherlands association
for landscape architecture

RIJKSADVISEUR VOOR HET LANDSCHAP
atelier RIJKSBOUWMEESTER

Opdrachtgever:
Stuurgroep DSL
Versie: 1 juli 2009

Uitvoeringsplan

Dutch Schools of Landscape Architecture (DSL)

Beroepspraktijk / Onderwijs / Onderzoek

Inhoudsopgave

- 1 Voorwoord 3
- 2 Missie en positionering DSL 4
 - 2.1 Missie van de DSL 4
 - 2.2 De positionering van het vakgebied door de DSL 4
- 3 Werkwijze 5
- 4 Programma van activiteiten DSL 6
- 5 Samenwerking en afstemming 9
- 6 Prioriteiten en planning voor vijf jaar 10

1 Voorwoord

Nederlandse tuin- en landschaparchitecten winnen prijzen, publiceren in internationale bladen en zijn steeds meer internationaal georiënteerd. Bovendien fungeert ons unieke Nederlandse landschap, dat grotendeels een gemaakt landschap is, als visitekaartje voor de Nederlandse tuin- en landschaparchitectuur. Deze Nederlandse tuin- en landschaparchitectuur is door de eeuwen ontstaan als een product van techniek, wetenschap, politiek, ondernemingszin, kunstzin, natuurliefde en de traditie van landwinningen.

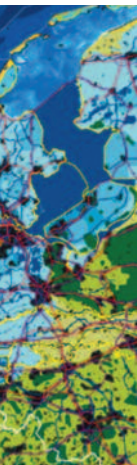
In Nederland heeft zich een opvatting over en werkwijze van het vakgebied van de tuin- en landschapsarchitectuur ontwikkeld die de kenmerken heeft van een school. Naar analogie van Dutch Design en de Haagse School kunnen we deze karakteriseren als de Dutch School of Landscape Architecture. Het vakgebied bestaat uit vakbeoefening, onderwijs en onderzoek. In Nederland bestaan meerdere instellingen voor hoger onderwijs: scholen. Het samenwerkingsverband tussen beroepspraktijk, onderwijs en onderzoek heet Dutch Schools of Landscape Architecture, waarbij school staat voor benadering en voor onderwijs en de “s” aanduidt dat het niet om een nieuwe school gaat maar de samenwerking met meerdere onderwijsinstiteiten.

Nederland heeft een uitgebreid en aantrekkelijk aanbod van opleidingen en cursussen op diverse niveaus en deelgebieden in de tuin- en landschaparchitectuur. Hoewel er veel belangstelling bestaat voor deze opleidingen en cursussen, zou het inrichten van een aansprekend portaal voor informatie over de Nederlandse tuin- en landschaparchitectuur, de Nederlandse werksituatie voor de tuin- en landschaparchitectuur en de diverse Nederlandse opleidingen en cursussen een belangrijke wervende functie kunnen vervullen voor zowel Nederlandse als internationale studenten. Via aansprekende en goede informatie kan het portaal een belangrijke bijdrage leveren aan de instroom van studiekeizers (middelbare school) en zijinstroom.

Het voorstel voor de instelling van de Dutch Schools of Landscape Architecture vindt zijn oorsprong in de wens van de beroepspraktijk en het onderwijsveld om het vakgebied te versterken door bevordering van de kwaliteit van de afgestudeerden. Bijvoorbeeld door samenwerking en uitwisseling tussen de opleidingen. Een tweede reden is de wens om de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur zowel nationaal als internationaal nog beter te profileren.

Dit uitvoeringsplan is gebaseerd op het voorstel om een ‘Dutch School of Landscape Architecture’ in te richten. Initiatiefnemers voor dit voorstel zijn het Bestuur Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur, de Rijksadviseur voor het Landschap, de Leerstoel Landschapsarchitectuur Technische Universiteit Delft, de opleiding MLa Landschapsarchitectuur Academie van Bouwkunst Amsterdam en vanuit Wageningen Universiteit en Researchcentrum de Directie Environmental Sciences Group, de Leerstoelgroep Landschaparchitectuur Wageningen UR, de opleidingen BSc en MSc Landschapsarchitectuur en Ruimtelijke Planning Wageningen Universiteit en de opleiding bachelor Tuin- en landschapsinrichting Van Hall Larenstein.

Dit uitvoeringsplan geeft een uitwerking van de missie van de Dutch Schools of Landscape Architecture met een overzicht van de werkwijze, activiteiten, samenwerking, begroting en prioriteiten.

2 Missie en positionering DSL

2.1 Missie van de DSL

De missie van de Dutch Schools of Landscape architecture (DSL) is het zorgen voor een sterke nationale en internationale positionering van de beroepspraktijk, het onderzoek en de opleidingen voor tuin- en landschapsarchitectuur in Nederland. Zij draagt bij aan het aantal en de kwaliteit van afgestudeerden en vervult een wervende functie voor de vakwereld, hogere opleidingen en cursussen op het gebied van tuin- en landschapsarchitectuur. Zij richt zich daarbij op instroom, zij-instroom, doorstroom voor hogere opleidingen en ook op toekomstige opdrachtgevers. Zij stimuleert gezamenlijk gedragen onderzoek, life-long learning en ontwikkeling binnen het vakgebied. De DSL werkt nauw samen met de Rijksadviseur voor het Landschap.

Zij doet dit onder andere door het:

- Bieden van een platform waarin de partners samenwerken voor kwaliteitsverbetering, een onderzoeksagenda en de ontwikkeling en uitwisseling van kennis.
- Bevorderen van het (inter)nationaal netwerk op het gebied van de landschapsarchitectuur voor werken en studeren.
- Ondersteunen van de partners bij de ontwikkeling van research en development en de formulering van gemeenschappelijke projecten.

Zij onderscheidt zich daarbij van andere organisaties doordat zij een faciliterende en ondersteunende functie heeft en voornamelijk werkt vanuit het integrale perspectief van het Nederlandse vakgebied: beroepspraktijk, onderwijs en onderzoek.

2.2 De positionering van het vakgebied door de DSL

De Dutch Schools of Landscape Architecture (DSL) is een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschaparchitectuur (NVTL) en de instellingen voor hoger onderwijs voor tuin- en landschapsarchitectuur in Nederland.

De partners van de DSL zijn de:

- Wageningen Universiteit en Research Centrum met Wageningen Universiteit en Van Hall Larenstein,
- Technische Universiteit Delft,
- Academie van Bouwkunst van de Hogeschool van de Kunsten van Amsterdam,
- Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur.

Bij het ontstaan van nieuwe hogere opleidingen in Nederland kunnen andere partners toetreden.

Voor de ontwikkeling van de DSL gaat het er in de eerste plaats om dat toekomstige studenten, beroepsbeoefenaren, onderzoekers, overheden, verwante organisaties en aanpalende beroepen een helder beeld hebben van de kwaliteiten en de karakteristiek van het vakgebied in Nederland. Daarbij bestaat het vakgebied uit het totaal van onderwijs, onderzoek en beroepspraktijk op het gebied van de landschapsarchitectuur.

De DSL zal de Nederlandse opleidingen en beroepspraktijk ten opzicht van andere opleidingen in het buitenland en verwante vakgebieden profileren. Het gaat om het goed positioneren van de eigenschappen van de opleidingen met hun bijzondere en onderscheidende kwaliteiten en de eigenschappen van de beroepspraktijk. De positionering richt zich op de functionele, symbolische en ervaringgevendende aspecten van de Nederlandse landschapsarchitectuur. De DSL maakt bijvoorbeeld inzichtelijk welke voordelen een student, een afgestudeerde bachelor of master heeft om in Nederland te studeren, stage te lopen, onderzoek te doen of te werken in de beroepspraktijk.

3 Werkwijze

De DSL heeft als juridische vorm een stichting waarin de partners als bestuursleden vertegenwoordigd zijn. De DSL fungeert in in essentie als een netwerkorganisatie. Zij draagt bij aan de ontwikkeling van het vakgebied van de tuin- en landschapsarchitectuur doordat zij:

- Wensen, ideeën, behoeften door middel van enquêtes en gesprekken met sleutelpersonen in kaart brengt,
- Gemeenschappelijke onderwerpen agendeert en hieruit conclusies trekt,
- Samenwerking faciliteert en projecten initieert om gemeenschappelijke doelen te realiseren,
- Over kwaliteiten, eigenschappen en resultaten van het vakgebied communiceert,
- Vakontwikkeling en onderzoek bevordert.

De DSL werkt nauw samen met de Rijksadviseur voor het Landschap. Voor de externe communicatie ontwikkelt de DSL een aansprekende website. Verder promoot zij het vakgebied met folders, posters, persberichten, artikelen, digitale nieuwsbrieven en externe jaarverslagen.

Voor het bevorderen van de communicatie over landschapsarchitectuur faciliteert en organiseert zij kennisbijeenkomsten en presentaties.

4 Programma van activiteiten DSL

De DSL verricht haar activiteiten vanuit het samenwerkingsverband dat in hoofdstuk 5 nader is beschreven. Zij vormt een aanspreekpunt, versterkt de (inter)nationale positionering, bevordert samenwerking en afstemming in onderwijs, onderzoek en life-long learning.

Aanspreekpunt

De DSL zorgt voor het verstrekken van informatie, leggen van contacten, doen van voorstellen voor samenwerking en organiseren van bijeenkomsten. In de huidige situatie wordt deze rol deels door de NVTL en de individuele organisaties vervuld. Doorverwijzing vindt op ad hoc basis plaats.

Door de activiteiten van de DSL zal de samenwerking versterkt worden en een betere beantwoording van vragen ontstaan. Ook kunnen partijen op een structurele wijze met elkaar in contact komen. Hiervoor is het nodig dat de DSL bekendheid krijgt als verwijzende en bemiddelende organisatie binnen (inter)nationale netwerken en dat de website goed vindbaar is. De activiteiten bestaan uit het organiseren van bijeenkomsten, ontwikkelen van communicatiemiddelen, beantwoorden van vragen en doorverwijzing via e-mail. Het resultaat blijkt uit de georganiseerde bijeenkomsten, ontwikkelde communicatiemiddelen, aantal beantwoorde vragen en antwoorden, de reactietijd en succesvolle doorverwijzing. De DSL zal dit laatste via een logboek bijhouden.

Internationale positionering van de opleidingen

De DSL versterkt de perceptie van de Nederlandse landschapsarchitectuur en de opleidingen hiertoe en ondersteunt dit door de ontwikkeling van een merk.

In de huidige situatie weet een aantal studenten de masteropleidingen in de landschapsarchitectuur en stageplekken bij bureaus goed te vinden. Anderen hebben slechts een vage notie van de kwaliteit van de landschapsarchitectuur in Nederland. Het gaat hier om de kwaliteit van de projecten, de visie op nationaal en regionaal niveau (Nota Ruimte), interdisciplinaire samenwerking, creëren nieuwe natuur en de manier waarop de participatie in het planproces in Nederland plaatsvindt bieden goede aanknopingspunten voor een sterke positionering. De deelname van buitenlandse studenten is in veel gevallen afhankelijk van het verkrijgen van een studiebeurs. In sommige gevallen zijn schakelprogramma's nodig.

Het gewenste effect is dat meer studenten voor een studie of stage in Nederland kiezen (met een goede aansluiting op de vooropleiding en de ambities van de studenten). Het gaat niet alleen om afgestudeerden van een bachelor opleiding die een master willen volgen, maar ook om afgestudeerden van masteropleidingen. De laatsten kunnen een werkplek bij de bureaus of als onderzoeker (aio, PhD-student of PD-student) vinden.

Hiervoor is het nodig dat docenten en studenten in het buitenland de sterke punten van de opleidingen, het onderzoek en de beroepspraktijk in Nederland kennen. Ook moeten zij inzicht hebben in beschikbare beurzen voor onderwijs, uitwisseling en onderzoek.

De DSL stelt hiervoor een duidelijke en gedragen beschrijving van de kenmerken en kwaliteiten van de opleidingen (spoorboekje) en het vakgebied op. In overleg met beursverlenende organisaties, zoals het Nuffic, verkent zij het bestaande aanbod aan beurzen. Zij presenteert het overzicht van opleidingen en beurzen op de website en voorlichting in het buitenland.

Op de website komen links naar de opleidingen en kunnen ook studentenprojecten en awards getoond worden. De DSL onderzoekt de mogelijkheid voor studiebeurzen en informeert kandidaten hierover. De DSL ondersteunt hierbij het netwerk van preferente partners. De DSL faciliteert de ontwikkeling van schakelprogramma's waarin de partners kunnen samenwerken.

Internationale positionering van de beroepspraktijk

Voor de externe positionering van het Nederlandse werkveld verricht de DSL vergelijkbare activiteiten als voor het onderwijs.

Het doel is dat meer opdrachtgevers en buitenlandse landschapsarchitecten voor een Nederlands landschapsarchitectenbureau kiezen. Daarvoor hebben zij kennis nodig van de sterke punten van de Nederlandse beroepspraktijk.

Voor een effectieve en efficiënte inzet van communicatiemiddelen en activiteiten van de DSL om de positionering te verbeteren is een nader onderzoek nodig van de percepties van studenten, academici, voorlichters, beroepsbeoefenaren en opdrachtgevers in binnen- en buitenland. De DSL maakt een goede beschrijving van de kwaliteiten van de beroepspraktijk in Nederland en presenteert dit via de website. Gebruikmakend van evenementen die door internationale organisaties worden georganiseerd geeft zij voorlichting in het buitenland.

Nationale positionering van de opleidingen

De DSL bevordert een goede perceptie van de Nederlandse landschapsarchitectuur en de opleidingen. Zij levert een bijdrage aan de onderlinge profilering van de opleidingen.

Het gewenst effect is dat meer studenten kiezen voor een studie bij VHL, WU, Academie of TU Delft en dat er een duidelijker beeld ontstaat over de verschillen in eigenschappen en de kwaliteiten van de opleidingen. Hiervoor is nodig dat meer docenten, middelbare scholen en scholieren weten wat het vakgebied inhoudt en wat de karakteristieken van de opleidingen zijn.

De DSL maakt een goede beschrijving van de kwaliteiten van de opleidingen (spoorboekje) en het vakgebied en presenteert dit via website, een folder en posters. Zij verwijst naar open dagen, evenementen en activiteiten en toont studentenprojecten en awards. De activiteiten van de DSL zijn een aanvulling op de veel grotere inspanningen van de partnerorganisaties voor promotie in Nederland. In overleg met de partners kiest de DSL daarom jaarlijks een aantal speerpunten.

De DSL draagt bij aan de dialoog tussen de opleidingen om de onderlinge profilering sterker te maken en daarbij tegelijkertijd uitwisselingsmogelijkheden van onderderwijsselementen mogelijk te maken.

Ontwikkeling en onderzoek

De DSL faciliteert de samenhang en kwaliteit van fundamenteel (reflectief) en toegepast onderzoek voor landschapsarchitectuur.

In de huidige situaties is er onvoldoende samenhang in onderzoekslijnen en participatie in onderzoeksscholen. De aansluiting op maatschappelijke behoeften is niet duidelijk en er bestaat geen gemeenschappelijke agenda. De beroepspraktijk besteedt relatief weinig energie aan onderzoek en ontwikkeling.

Voor de versterking van de onderzoekskwaliteit is discussie over methoden en kwaliteitscriteria voor landschapsarchitectuur binnen de academische wereld gewenst. De instellingen voor hoger onderwijs hebben in verhouding tot andere vakgebieden relatief weinig promoties en publicaties op het gebied van landschapsarchitectuur.

Het gewenst effect is een betere positie van het onderzoeksaspect binnen het vakgebied en een structurele toename van het aantal promovendi. De DSL streeft naar intensivering van research & development binnen de beroepspraktijk van landschapsarchitecten.

Hiervoor onderneemt de DSL de volgende activiteiten:

- Faciliteren kennisuitwisseling over methoden, resultaten en thema's van onderzoek,
- Ondersteunen van het opstellen van een gezamenlijke onderzoeksagenda van de partners die aansluit op de kennisbehoefte van maatschappij en vakgebied,
- Promoten van het belang van research & development bij het werkveld en ondersteunen van initiatieven om in samenwerking met de instellingen voor onderzoek en onderwijs programma's te ontwikkelen,
- Ondersteunen van onderzoekers door organiseren uitwisseling (nationaal en internationaal),
- Organiseren van themabijeenkomsten voor academici (3x in eerste jaar en daarna 1x per jaar), gesprekken met belangenorganisaties (5x) en uitvoeren enquête onder bureaus en overheden.

De activiteiten van de DSL resulteren in een gemeenschappelijk gedragen onderzoeksagenda met een overzicht van onderzoekslijnen en programma's van de instituten.

Bij deze activiteiten zal de DSL niet binnen de competenties van de instellingen treden.

Beroepservaring en life-long learning

Met de wijziging in de Wet op de Architectentitel (WAT) en de vereiste permanente ontwikkeling als beroepsbeoefenaar neemt de behoefte aan een samenhangend aanbod voor postinitieel onderwijs en levenlang leren toe. De DSL faciliteert de ontwikkeling van het aanbod voor ervaring en bijscholing.

Zij bemiddelt in de vraag vanuit de beroepspraktijk/NVTL en mogelijke aanbieders (onderwijsinstellingen).

In de huidige situatie is er een beperkt aanbod van cursussen dat op ad hoc basis is ontstaan. De systematische ontwikkeling van beroepservaring en bijscholing staat in de kinderschoenen. Het blijkt moeilijk om losse nascholingen in de programmering van het onderwijs in te bouwen. Bij de invoering van de WAT zal zowel de praktijkbijscholing als de bijscholing een belangrijker rol krijgen.

Het gewenste effect is om te voldoen aan de bijscholingsbehoeften voor landschapsarchitecten, die geaccordeerd is door de (nieuwe) SBA.

Hiervoor brengt de DSL de vraag vanuit de beroepspraktijk in kaart en presenteert het aanbod (symposia, onderzoeksmogelijkheden, cursussen en trainingen). De DSL houdt enquêtes en voert gesprekken met bureaus en sleutelpersonen in het werkveld. Zij speelt vragen door aan mogelijke aanbieders en presenteert het aanbod op haar website.

5 Samenwerking en afstemming

De DSL richt zich op het vergroten van de synergie tussen de partners en bieden van mogelijkheden voor samenwerking tussen opleidingen, onderzoek en werkveld. De voornaamste doelgroep zijn leden van de beroepspraktijk, docenten, onderzoekers en studenten.

In de huidige situatie verlopen de contacten op individuele basis die voornamelijk optreden op bij samenvallen vakinteresse. De NVTL heeft onvoldoende capaciteit en continuïteit binnen de commissie vakontwikkeling. De samenwerking tussen de bureaucommissie van de NVTL en onderzoek behoeft versterking. Binnen de stuurgroep van DSL is een goed begin gemaakt voor meer continuïteit in de uitwisseling. De leden van het vakgebied landschapsarchitectuur vormen een relatief kleine groep binnen de academische en professionele wereld, daarom heeft bundeling van krachten een hoge prioriteit.

De samenwerking moet leiden tot verhoging van effectiviteit en kwaliteit. De DSL legt daarbij een basis voor een reguliere samenwerking om synergie te bereiken in activiteiten, intervisie te bevorderen, elkaars agenda's te kennen en gezamenlijk kennis en leermiddelen te ontwikkelen. Zij bevordert de verdeling van taken en inspanningen tussen de instituten. Er ontstaat daarbij continuïteit in gesprek met het werkveld en de NVTL.

De samenwerking komt tot stand binnen een structureel opleidings-werkveldoverleg dat vier keer per jaar plaatsvindt en gaat over actuele thema's. De DSL waarborgt een kwalitatief goede voorbereiding en inbreng van de partners. Daarnaast vindt er twee keer per jaar overleg met een stuurgroep over de strategische lijnen plaats.

Naast het inhoudelijk voorbereiden en organiseren van de overleggen organiseert de DSL ook bijeenkomsten over inhoudelijke thema's, zoals:

- Academische kwaliteit versus professionele kwaliteit (de brug tussen de professionele eisen vanuit het werkveld en de academische ontwikkeling van het vakgebied),
- Vakmatige gerichtheid op ontwerp en architectuur tegenover opener programma en multidisciplinaire samenwerking,
- Borging / motivering academische kwaliteit staf, formulering criteria voor academische kwaliteit van het vakgebied,
- Onderzoeksmethoden voor landschapsarchitectuur,
- Uitwisseling modules, samenwerking in minoren,
- Verdeling accenten/specialisatie binnen het vakgebied,
- Eindtermen en startkwalificaties.

Afhankelijk van het doel en thema van elke bijeenkomst wordt een breder publiek of een beperkte doelgroep uitgenodigd.

Afstemming met andere partijen

De DSL zoekt bij haar activiteiten samenwerking met andere organisaties die een relatie hebben met de landschapsarchitectuur. Zij stemt de agenda's af en onderhoudt een dialoog. Het betreft hier onder bijvoorbeeld de alumniverenigingen, Ahoi, het NAI en de Rijksadviseur voor het Landschap.

Voor afstemming op beleidsniveau onderhoudt zij contacten met de ministeries van LNV, OCW en EZ en het SBA (of haar rechtsopvolger). Daarnaast zoekt de DSL contact met organisaties van opdrachtgevers, verwante vakgebieden, onderzoeksinstituten en overheden.

Voor de internationale presentatie van de DSL en het verkennen van de positionering maakt de DSL gebruik van de bestaande netwerken van internationale organisaties als IFLA, EFLA, ECLAS en het thematisch netwerk LE:NOTRE.

6 Prioriteiten en planning voor vijf jaar

Gezien de capaciteit van de DSL, de benodigde ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband is het noodzakelijk een fasering in de activiteiten aan te brengen.

De prioriteiten zijn gebaseerd op de keuzes vanuit de partners. Het principe is om eerst eenvoudige stappen te zetten met duidelijk zichtbaar resultaat en juist de synergie te zoeken op nieuwe ontwikkelingsgebieden. De DSL start met een jaar van kwartier maken, ontwikkelen van de structuur van de samenwerking en het maken van het “Sporboekje” voor de opleidingen. Vervolgens start zij elk jaar met een nieuw thema.

Een overzicht van de prioritering staat in Tabel 1. De thema’s verwijzen naar het programma van activiteiten uit hoofdstuk 4. In de groen gemarkeerde jaren ligt het accent van de uitvoering.

Tabel 1 Fasering thema’s DSL

Thema	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5
Kwartier maken: Ontwikkelen corporate identity, Ontwikkelen website, Samenwerkingsverband organiseren					
Ontwikkelen en beheren website met presentatie opleidingen (spoorboekje), studentenprojecten (NL/UK) en links					
Organiseren overleg opleidingen/werkveld met thema’s en aanvullend enkele events					
Aanspreekpunt					
Internationale en nationale positionering van opleidingen en het werkveld					
Ontwikkeling onderzoek					
Nationale positionering uitwisseling modules, profilering opleidingen					
Beroepservaring en life long learning					

^ Foto: Willy Reimink

De bijbehorende resultaten en effecten voor elk thema staan in hoofdstuk 4. Voor het realiseren van de resultaten is in Tabel 2. een meerjarenbegroting opgesteld.

Tabel 2 Meerjarenbegroting DSL						
Activiteitenkosten		Meerjarenbegroting geïndexeerd in Euro				
Onderdeel		Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5
A	Basistaken	35.082	35.244	38.449	39.188	40.020
B	Externe communicatie	52.356	28.045	31.718	32.328	33.014
C	Bureaunkosten	11.925	12.240	12.480	12.720	12.990
TOTAAL BEGROTING DSL		99.363	75.529	82.647	84.236	86.024

Lange termijn wensen

Voor de lange termijn is de ontwikkeling van een leerstoel voor een buitengewoon hoogleraar gewenst als liaison naar het werkveld. De DSL zou een eerste aanzet kunnen geven voor een landelijke onderzoeksschool voor landschapsarchitectuur.

De activiteiten van de DSL kunnen een nieuwe impuls geven aan een samenwerkingsverband van landschapsarchitectenbureaus die zich richt op de positionering, aanbestedingen en strategie in de Europese markt.

Overzicht van afkortingen

Aio	Assistent in Opleiding -onderzoeker in dienst bij de universiteit t.b.v een promotietraject
DSL	Dutch Schools of Landscape Architecture
ECLAS	European Council of Landscape Architecture Schools
EFLA	European Foundation for Landscape Architecture
ESG	Environmental Science Group –organisatieonderdeel van Wageningen UR
EZ	Ministerie van Economische Zaken
IFLA	International Foundation for Landscape Architecture
LE:NOTRE	Landscape Education: New Opportunities for Teaching and Research in Europe door Europese Unie gesubsidieerd Thematisch netwerk voor hoger onderwijs dat door de ECLAS georganiseerd is
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
NAi	Nederlands Architectuur Instituut
NVTL	Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PD	Professional Doctorate - promotie die op de beroepspraktijk gericht is
PhD	Doctor of Philosophy – doctorgraad
SBA	Stichting Bureau Architectenregister
TU Delft	Technische Universiteit Delft
VHL	Van Hall Larenstein -onderdeel van Wageningen UR
WAT	Wet op de Architectentitel
WUR	Wageningen Universiteit en Research Centrum

Colofon

<i>Rapport</i>	<i>Uitvoeringsplan Dutch Schools of Landscape Architecture</i>
<i>Status</i>	<i>Vastgesteld door Stuurgroep DSL</i>
<i>Opdrachtgever</i>	<i>Stuurgroep DSL</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Mevr. Drs. W.J.M. Hoogendoorn</i>
<i>Initiatiefnemers</i>	<i>Bestuur Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur - Hanneke Toes en Jhon van Veelen, Rijksadviseur voor het Landschap - Dirk Sijmons, Leerstoel Landschapsarchitectuur Technische Universiteit Delft - Saskia de Wit, opleiding MLa Landschapsarchitectuur Academie van Bouwkunst Amsterdam - Noël van Dooren, Wageningen Universiteit en Researchcentrum, Directie Environmental Sciences Group - Wallie Hoogendoorn, Leerstoelgroep Landschapsarchitectuur Wageningen UR - Ingrid Duchhart, Opleiding BSc en MSc Landschapsarchitectuur en Ruimtelijke Planning Wageningen Universiteit - Jan Philipsen, opleiding bachelor Tuin en landschapsinrichting Van Hall Larenstein - Hans van Haeren.</i>

Auteur

Ir. Jeroen de Vries bnt
Rouwenhofstraat 9, 6701 BA Wageningen
Datum: 1 juli 2009
Druk: Eerste druk

NVTL / nederlandse vereniging voor
tuin- en landschapsarchitectuur
netherlands association
for landscape architecture

Delft University of Technology

RIJKSADVISEUR VOOR HET LANDSCHAP
atelier RIJKSBOUWMEESTER

Opdrachtgever:
Stuurgroep DSL
Versie: 1 juli 2009